

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.
Szerkesztőség: Budapest, V., Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Hivatalos rész. — Halgazdaság viszonya a vízfertőzéshez. (Folyt.) (fs.) — Halvédelmi egyesület. — Halfagyasztás. — Hogyan gazdálkodjunk folyóvizekben? (Folyt.) (fs.) — A horvát-szlavonországi édesvizi halászatról szóló 1906. évi április hó 6-iki törvény. (Folyt.) Sg. — Kérdések és feleletek. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Hirdetések.

HIVATALOS RÉSZ.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a *Felsőlipői halászati társulat* alapszabályait 1915. évi 7563. sz. a. kelt elhatározásával jóváhagyta.

A földművelésügyi m. kir. miniszter a *Nyittravár-megyei morvavizi halászati társulat* módosított üzemtervét f. évi 7507. sz. alatt kelt elhatározásával jóváhagyta.

Halgazdaság viszonya a vízfertőzéshez.

(Folytatás.)

(fs) Megállapítva a halászatnak létfeltételeit az iparral szemben, vizsgáljuk, miben áll az *ipar kártétele*. Hatásuk szerint három csoportba oszthatók, nevezetesen *víz-elvonásból, szennyezésből és a halak vonulásának akadályozásából* eredőkre. Ha ellenben eme károk keletkezését veszszük alapul, akkor megkülönböztethetünk *elkerülhetetlen károkat, aztán mulasztásból — és szándékosságából* származókat.

A mi a *víz-elvonást* illeti, bár a hatóság minden egyes esetben kötelezi a vízhasználatra jogosítottat bizonyos minimális vízmennyiségnek a mederben leendő visszahagyására, csekély, főleg pedig bizonytalan vízhozamú patakoknál, éppen nem ritka eset a vízjárásnak akként való módosulása, hogy az iparos, üzemének fenntartása érdekében, hozzányúl bizony a rá nézve tilos vízmennyiséghez is, azaz többet vesz ki a mederből, mint a mennyit a halászat létérdeke nélkülözhet. Bár a kártérítési kötelezettségen ez a körülmény nem változtat, a halászatot sújtó következményeket semmiképp sem lehet *szándékosan* elkövetetnek minősíteni.

Már a szennyezések révén keletkező ártalmak eredetéről bajosabb dönteni. Igazi iparosvidékeken ugyanis a legtöbbször nem egy, hanem több olyan vállalattal, illetve üzemmel állunk szemben, a melyek szennyeikkel a köztisztaságot fertőzik s a halászat érdekeit sértik. Hogy tisztán lássunk, természetesen azok mindegyikére külön kell a felelősség mértékét megállapítani, a mi sok esetben annál bonyolultabb, mert gyakran a szennyezők egymásra gyakorolt kölcsönhatása is érvényesül. Mikor pedig csekélyebb hozamú vizek mentén, nagyobb számmal települt ily szennyező vállalatokról van szó, azok között is akadnak olyanok, a melyek a viszonyok kényszerére alatt cselekedve, eljárásukat mellőzhetlenként igazolják. De viszont bizonyos, hogy a legtöbb olyan esetben, a midőn a cselekmény eredete *mulasztásra* vezethető vissza, megvan az alkalom és a lehetőség a kár elhárítására. Am a midőn *mulasztásról* szólunk, el nem hallgathatjuk, hogy az nem akar szemrehányás lenni, mint inkább annak a ténynek a jellemzése, hogy némi jóakarattal és igyekezettel a kárnak eleje vehető. Különben is, az efféle mulasztásokért sokszor nem annyira az iparost terheli a felelősség, mint inkább a halászati jogosultat, mert amaz többször, mint gondolkodás nélkül, tájékozatlanságból, a szennyvíz hatásának nem ismerése miatt marad tétlen, míg az utóbbi azzal vétekezik, hogy mindaddig nem törődik a vízfertőzés veszedelmével, a míg az halainak pusztulásában tetőpontjára nem emelkedett. De a tapasztalás elég gyakran azt is mutatja, hogy sok helyütt az ipar merő taktikából hallgat, úgy okoskodva, hogy, a hol nincs panaszos, ott bíró sem akad. Am, a ki ilyen álláspontra helyezkedik, annál a már említett az a nézet vált döntővé, hogy az ipar nem tartozik a halászat igényeivel számolni, avagy pedig a legrosszabb esetben akként szabadulhat tőle, hogy a fertőzésnek kitett vízszakasz halászatát bérbé veszi. Nem szorul bővebb bizonyításra, hogy az ilyen

czélzat, avagy eljárás ellen, valamennyi érdekelt hlászati jogtulajdonosnak küzdenie kell s törvényadta joggal élve, egész erélylyel kell követelniök a szennyvizek megfelelő tisztítását.

Szándékos kártételről akkor és ott szólhatunk, a midőn igazolható, hogy a vízhasználatra jogosult, bár ismeri szennyvizeinek ártalmas hatását, az ennek megszüntetésére irányuló hatósági rendelkezések ellenére is, tisztíttatlanul engedí őket a közzvízbe.

Bizonyára mindnyájan egyetértünk abban, hogy az ilyen önkénykedés rugója a rettenetes önzés és haszonlesés. Az illető *mások károsításával igyekszik magának hasznot szerezni* azzal, hogy megtakarítja a tisztítással kapcsolatos kiadásokat. Szándéka és eljárása lényegileg alig tér el ama nevezetes lérfiakétól, a kik napjainkban, mint katonai szállítók, tervszerűen űzött visszaélésekkel, az egész világ megbotránkozására és a törvényhozás által életbeléptetett különleges megtorlásra érdemesültek. Sajnos, a mi esetünkről nem intézkedik külön törvény, mint a katonai szállítókról, holott pedig szükség volna a legnagyobb szigorra, mert csak a vak nem látja, mily élesen domborodik ki egyeseknek ezen káros állapotok fenntartására irányuló elítélendő törekvése. Mentől tekintélyesebb, tőkegazdagabb a vállalat, annál több jogot vél formálhatni a vizek tisztántartása érdekében a hatóság által rendszeresített intézkedések kijátszására. Az ilyen csunya, minden erkölcs híjával levő üzelmekkel szemben, az alkalmazható büntetések felette csekélyek, csekélyebbek semhogy elriasztó hatásuk lehetne. Ez az oka annak, hogy némely gazdag gyári vállalat valósággal sportot űz abból, mint tud az évről-évre kirótt pénzbüntetés árán, a szennyvíztisztítással kapcsolatos nagyobb kiadásoktól szabadulni. Szerencsére újabban, a mióta a károsultak nem nézik ezen eljárást tétlenül, hanem igazolható káraikért a bíróságnál kártérítést követelnek, a mióta tehát örvendatosan szaporodnak a kárt megítélő bírói ítéletek, mindjobban tért foglal az a nézet, hogy még a nagyiparnak is tisztelni kell mások jogát és csekélyebb értékű vagyonát.

A halak vonulásának akadályozása, kivált a nemes ragadozók (salmonidák) által lakott vizekben egyértelmű tudvalevőleg eme halfajták természetes felújulásának megakasztásával, amennyiben rájuk nézve létfeltétel az, hogy ívás idején megszokott tartózkodási helyeikről a folyó forrásvidékére vonuljanak s ott szülői gondossággal kiválasztják a legjobb ívóhelyeket, azokat, a hol úgy az ikra, mint a kikelt és tehetetlen ivadék tehetőleg védve maradjon az őket környező sok veszedelemtől.

A halak vonulását az ipar többnyire háromféle alakban érinti. Nevezetesen 1. egyes mederszakaszoknak a vízelvonás folytán előállott kiszáritása által; 2. a mederbe épített, azt teljes szélességében elzáró s a halakra nézve járhatatlan duzzasztó művek által és 3. egyes szakaszoknak állandó és teljes mérvű megfertőzése által.

Eme bajok miként való orvoslásának módjairól nem óhajtunk részletesebben szólni s csupán általánosságban annyit említünk meg, hogy az 1. alatti esetekben a vízjárás czélszerű szabályozását, a 2. alattiakban megfelelő hallépcső létesítését, a 3. alattiakban pedig a szennyvizeknek czélhoz vezető tisztítását kell követelnünk, a a törvényben biztosított jog alapján.

A szennyvízkérdés megoldásánál a halász ama sajátos helyzetben van, hogy az őt sujtó károk ellenében, saját hivatásos tevékenységi körében egyáltalán nem védekezhet, hanem kizárólag megfigyelésekre és ennek alapján emelhető panaszra, illetve pörös útra van utalva. Ha pedig célzt ér, akkor is más kezekre kell

bízni a mutatkozó bajok elhárítását, nem ritkán olyanokra, a melyeknél erősen kétes a halászat iránti jóakarát. Annál indokoltabb tehát, hogy a halászati jogosult tisztában legyen azzal a fontos kérdéssel, hogy az ő szempontjából mit követelhet és mit várhat a szennyvíztisztítástól. Nos, e tekintetben a legelső és mindig szem előtt tartandó kellék az, hogy *ülepítéssel* történő tisztítás csak úgy lehet kifogástalan, ha az erre rendelt telep, kivételénél fogva, eleve kizárja annak a lehetőségét, hogy onnan véletlenül vagy szándékosan vizet, illetve szennyet tisztíttatlanul lehessen az élővízbe továbbítani. Szerintünk ez a követelmény egészben fontosabb, mint akár az elméletileg tökéletes ülepítés. Továbbá azon kell lennünk, hogy a tisztított víz ne időnkénti nagyobb tömegekben, hanem lehetőleg állandó sugárban, egyenletes elosztással folyjon le az ülepítőből. Végre pedig szerfelett kell még a halászat érdekében arra is ügyelni, hogy a mennyiben az ülepített víz nem egészen kifogástalan, annak levezetése, tömeg szerint, szorosan símuljon az élővíz hozamához, illetve ennek vízállás szerinti korlátaihoz. Nélkülözhetetlen ez azért, mert nyilvánvaló, hogy a befogadó víz csakis tökéletesen tisztított szennyvíztömeget bír el korlátlanul. Hangsúlyozzuk azonban, hogy a gyakorlatban felesleges elméletileg tökéletes ülepítésre törekedni. Habár egyesek az ülepítés kifogástalanságának próbaköveként a medenczébe rakott élőhalak életképességét tartják, illetve követelik, meg kell állapítanunk, hogy a tisztítás ilyen mértéke messze túlhaladja azt a határt, melyet a halász saját gyakorlati nézőpontjából támaszthat, mert hát még a tisztíttatlan szennyvíz sem ártalmas, ha tömege a befogadó élővíz tömegéhez mérten csekély és viszont az ülepített szennyvíz is lehet káros a halászatra akkor, ha túlnagy tömegben vezetik az élővízbe.

Ezekből kiteszöleg tehát a szennyvíznek nem annyira a *tisztasági foka*, mint inkább annak a *mennyisége*, illetőleg a befogadó élővíz tömegéhez mért *aránya* mértékadó, kiváltképpen azért, mert az ártalmas hatóanyagok közül több — így a szervesanyagok — a szennyvízben oldott állapotban van s így változás nélkül hagyja el az ülepítő medenczéket. Az ülepítés útján történő tisztítás eredményesebb akkor, ha a szennyvizet szilárd alkatrészekről kell mentesíteni; ámde az efféle *derítési* eljárás éppenséggel nem egyenlő értékű a halász által óhajtott *tisztítással*. Ez utóbbit illetőleg a halász csupán arra tart igényt, hogy a tisztítótelepről továbbított víz, láthatólag ne befolyásolja a halasvíz biológiai állapotát, vagyis hogy általa sem a halak egészsége, sem azok természetes táplálékát szolgáltató parányi állatkák ne szenvedjenek s a halak ne kényserítessenek az illető vízszakasz odahagyására. Egyébként bármilyen, higiénikus tekintetben akár nem egészen kifogástalan is lehet a víz, mert mint *Schiemenz* tanár hirdeti, a *tiszta víz* nem jelent mindig halászatiilag *jó vizet* is; vagyis eme vizek zavaros volta nem okvetlenül ártalmas, mint arról különben árvizek idején a természetben eléggé meggyőződhetünk.

(Folyt. köv.)

Halvédelmi egyesület.

Szép eszmét pendít meg az Országos Halászati Egyesület egyik tagja, *Francisci Árpád úr*, a budapesti horgászok egyesületének pénztárosa, az orvhalászat leküzdése érdekében.

Szükségesnek látjuk, hogy a szerkesztőséghez intézett leveléből közöljük az alábbiakat:

„Az általános halászati tilalom országunkban tudvalevőleg az alsóbb szintájú vizeken április hó 10-től kezdődőleg június hó 10-ig tart, ezen 2 hónapi idő alatt bármiféle módon és eszközökkel nyílt vizekben a halászat tilos.

De bármikor tegyünk ezen idő alatt kirándulást pl. a Dunán Budapeستől Mohácsig, sajnos tapasztaljuk, hogy alig elhagyva fővárosunk határát, sokszor még azon belül is, éjjeli időről nem is szólva, fényes nappal, tilalommal nem törődve, vígan folyik a halászat mestersége. Hol itt látunk valamely bokor mögé húzódva csónakjában egy alakot, ki gémes hálóval, hol ott egyet, ki vetőhálóval munkálkodik. Persze a legtöbb utas, a ki ezt látja nem tudja, hogy a halászat ebben az időben tiltva van, de én is, a ki tudom, tehetetlen vagyok és a törvénynek érvényt szerezni nem tudok! Csak el-tűnődöm, hogy a sok ívóhal kifogása által ezek az emberek milyen nagy kárt okoznak a nemzeti vagyonban. Hol vannak a törvény őrei, csendőrök, mezei- és erdőőrök stb. Sehol! Minden csendes, minden kihalt.

Ha azonban valaki azt gondolná, hogy ez csak most, a háborús időben van így, akkor nagyon téved; ilyen az állapot békeidőben is. Hogy az ellenőrzés mily felületes és lanyha, legjobban bizonyítja az, hogy tölem, ki már évek hosszú során át horgászom és sokszor napokat töltök víz mellett, hatósági közegek a halászati jegyet még soha, egyszer sem követelték. Úgy látszik, a halat még mindig gazdátlan jószágnek tekintik.

És aztán mi történik odafent. Ott a halpusztításnak még sokkal rémesebb fajtáját űzik. A Kárpátok piszt-rángos patakjaiban klórmészszel és a nagyszerű Vágba: „dinamitózással“ dolgoznak! A halirtás e fajtája különösen oly helyeken gyakori, ahol nagyobb ipartelepek, gyárak vannak, ezen ipartelepek munkásai ünnepi és vasárnapi sportja ez.

Eme szomorú tapasztalatom alapján azzal a javaslatlal fordulok az illetékes fórumokhoz: létesítsenek az állat-védő egyesülethez hasonló egyesületet, a melynek címe volna pl. *Országos Halvédelmi Egyesület*.

Ez az egyesület készítsen megfelelő nyomtatványokat, a melyekben a névnek helyet hagyva, általános felszólítás foglaltatik arra nézve, hogy a tapasztalt orvhalászat a legközelebbi rendőri közegnek bejelentessék és küldje szét azokat a folyamok-, folyók-, patakokmenti (hol értéke-sebb halak tartózkodnak) városok, községek, vagy faluk tanítóinak, jegyzőiknek, vasutak és gőzhajótársaságok igaz-gatóóságainak, horgászati egyesületeknek, azzal a kérelem-mel, hogy ezek azután a nyomtatványokat *névre kiállítva* küldjék tovább a vizekmentén levő állomásfőnökségek-nek, pályafelügyelőknak, pályáőröknek, révkapitánysá-goknak, hajózási ügynökségeknek, horgászegyesület tag-jáinak s így tovább.

A buzgó tagokat a halvédelmi egyesület érmei ki-osztásával, vagy pedig pénzbelileg jutalmazná és ezen tagoknak neveit a napilapokban közölné.

A halvédelmi egyesület aztán minden folyam, folyó, patak partján levő város, község és faluban, főleg valamely komp, híd, országút mentén állítana fel a tiltott halászat főbb pontjait felsoroló táblákat, az állam nyelvén kívül oly nyelven is, mely az illető megye, járás, kerületben divik.

Francisci úr ezenkívül még részleteket is közöl a költségekre nézve, számítva az állam támogatására is. De hát erre igazán alig volna szükség, mert a legtöbb költséget igénylő táblás oszlopok felállítására a törvény alapján a jogtulajdonosokból megalakult halászati tár-sulatok feladata lehetne. Hiszen csak köszönettel vehet-

nék, ha ilyen társadalmi egyesület venné védelmébe az ő jövedelmet hajtó javukat.

Az eszmét, amint jeleztük, nagyon szépnek tartjuk s érdemesnek arra, hogy illetékes körök figyelmét felkeltse.

A kultúra egyik igen nagy diadala volna, ha megvalósulna.

Halfagyasztás.

Sok szó esett az utóbbi időben az *Ottensen*-féle halfagyasztási módokról. A „Kälte-Industrie“ (Hamburg. 11. Jahrgang. Heft 10/12.) részletes leírását közölte (l. Halászat 1915. május 1. „Vegyések“ rovata). Mint az eljárás különös előnyét azt emelik ki, hogy a halak fagyasztása folyadékban történik gyorsan, 2—3 óra alatt. A levegőn való fagyasztásnál 30—50 óra kell, hogy a hal csontig fagyjon; az ilyen hosszadalmas fagyasztásnál a halhús sejtjeit a képződő jégkristályok megrepszítik, a hal húsa kiszárad, lazává válik s ha aztán ismét felenged, hamar romlik. Az *Ottensen*-féle eljárásnál mindez a hátrány elesik s különös előnye, hogy a hal nyálkáján a gyors fagyasztás következtében nem szárad be, hanem mint védőréteg veszi körül a hal testét s megakadályozza annak kiszáradását. A halak fagyasztása 15—16°/o-os sóoldatban történik, de azért a halak nem válnak sóssá, mert a só olyan hideg oldatnál (—18° C) nem hatol be a hal testébe.

Mínderre igen érdekes megjegyzéseket tesz *F. Klevenhusen*, az amerikai *F. Klevenhusen & Co.* tagja (Brema és Altona [Wash.] Columbia River), a *Deutsche Fischerei Zeitung* f. évi 15—16. számaiban. Szerin e, a ki ilyen módon írja le azt a szabadalmazott fagyasztási eljárást, az nem sokat érthet a haliparhoz. A fent nevezett czég már több mint harmincz évvel ezelőtt szállított jégtömbökbe fagyasztott halakat Kanadából Bremába. Igaz, hogy ezek a szállítások csak igen súlyos viszonyok közt tett kísérletek voltak (kevésbé gyors közlekedés, hűtőkocsik, hűtőkamrák hiánya), mégis igazolták, hogy ily módon igen hosszú időn át biztosítható a hal frissesége. Nemsokára aztán már hűtőkamrás gőzösök vitték Kanadából Angliába és Franciaországba nagyobb mennyiségben a lazacokat s azok kifogástalan állapotban érkeztek oda. Hús szétendő óta Amerikából, tíz év óta pedig Szibériából is már igen nagymennyiségű fagyasztott lazac kerül Európába. Oroszország pedig millió kilogrammokra menő, természetesen fagyasztott süllővel árasztotta el a német piacot, a melyek hónapokon át igen jól állottak; és az utolsó években már Perzsiából is került bőven ilyen hal mesterségesen fagyasztva hozzánk, a legtöbb-szor kifogástalan minőségben.

Mindezeknél a fagyasztási eljárásoknál az az alapfel-tétel, *Klevenhusen* szerint, hogy a hal *nyálkáját telje-sen eltávolítsák*, nem pedig, hogy ráfagyaszszák. A hal-pénzről épp úgy, mint a kopolyúkról gondosan el kell azt takarítani. Amerikában a nyugati partvidéken, vala-mint Alaskában is, óriási fagyasztótelepek vannak. A nagyobbak napi teljesítménye egész 75,000 kg.-ig ter-jed. Legfőképen lazacot és nagy laposhalat dolgoznak. A fagyasztásra szánt halakat gyors motorok szállítják 12—14 tonnánként a fogás helyéről a fagyasztókhoz ládákban jég között. Az előkészítőben a halak kopolyúit jól kinyomkodják, a vértől, nyálkától megtisz-títják, minden egyes darabot erős vízszugárral leöblítve s vízszonruhával leszárítva. Ezután hosszú, keskeny helyi-ségekre, *Sharpfreezek*, kerül az áru galvanizált vasosz-lopokra. Ezekben a helyiségekben —20° C a hőmérsék. a mely azonban nagyobb mennyiségű hal elhelyezése

esetén (7500—10,000 kg.) valamivel emelkedik. A halak itt 24 óráig maradnak. Rendesen két ilyen helyiség van; a míg az egyikben fagnak a halak, a másikat kiürítik s újra töltik.

Az árú ezután a „fényező“ helyiségbe kerül, a hol a lazacokat 15—10 darabonként vízbe mártható rostélyokra helyezik. A rostélyt, bár megtöltve a súlya körülbelül 150 kg., egy ember könnyen kezelheti s rövid időközökben 5—6-szor egymásután vízbe mártja, miközben a halakat vékony jégréteg veszi körül, a mely a levegőt a hal testétől teljesen elzárja s a halhús kiszáradását is megakadályozza. A halakat azután egyenként pergamentpapirosba csomagolják, majd pakkoló-papírossal kibélelt ládába csomagolják. Egy-egy ládába körülbelül 120 kg. lazac fér.

A *tokot* kizsigerelve s darabokba vágva fagyasztyják.

Az *óriás lapos alát* (Heilbutt) fej nélkül fagyasztyják. Az így kezelt árú hónapok mulva is teljesen friss kinézetű. De földolog mindig az, hogy a nyálkát eltávolítsák s jó jégréteggel borítsák a hal testét.

Az elszállítást megelőzőleg a -12° C. hőmérsékű helyen tartott ládákat -20° C. hőmérsékű helyiségekbe viszik, a hol 8 napig maradnak. A halakkal egyidejűleg minden vagon számára 100 zsák lúrszport hűtenek be, a melylyel aztán a vasúti kocsiban a ládákat minden oldalról körülveszik.

A hűtőkocsik kereken 100 láda halat fogadnak be, vagyis tisztán 12,500 kg.-ot. A vagon mindkét végén jég és só számára való tartályok vannak, a melyek segítségével előre hűtik a kocsit. A sót és jeget útközben pótolni kell, bár az egyszeri töltés körülbelül 5000 kg.-ot tesz ki.

Ezek a kocsik Amerika nyugati partjától Newyorkig 14—18 napig mennek. Newyorkban átrakják a halaládákat hűtőkamrás tengeri gőzösökre. Brémába megérkezve, az árút ismét azonnal -20° C. hőmérsékű raktárakba helyezik. Ez alatt megtett 12,000 kilométer hosszú út. A hamburgi és brémai raktárakból már hűtőkocsik igénybevétele nélkül küldik szét az árút.

Ez az eljárás, a mint a gyakorlat mutatja, a legnagyobb szabású üzemek igényeit is kielégíti s kifogástalan, tiszta, egészséges árút szolgáltat.

Hogyan gazdálkodjunk folyóvizekben?

(Folytatás.)

3. Pérhalas és galóczás vizek.

Folyóvizeink egyetlen szakasza sem nyújt annyi érdekeset, mint azoknak a pészintájhoz tartozó része. Igaz, ezeknél a sportérdek uralja a helyzetet s ugyancsak erősen túlszárnyalja a szorosan vett gazdaságiakat. Hiszen két olyan halfajt mondhat sajátjának: a *pérhalat* és a *galóczát*, a melyek a sporthorgászatnak legkívánatosabb tárgyai. De emellett ezen vizek, mint előhegysekégek közöttiek, tájképileg is többnyire a legszebb vidékre esnek.

A pészintájbeli vizeknek jellemző tulajdonságaik ezek: Tiszta, hideg és gyorsan folyó víz; lankás, de kiterjedt mély részekkel elegendő mértékben változó meder. Nagyban és egészben hasonlít tehát a pisztrángos vizekhez, a melyeket sorrend szerint, felülről lefelé haladva, közvetlenül követ is, oly szorosan, hogy közöttük határt vonni annál kevésbé lehet, mert általános tapasztalás szerint a pisztráng leereszkedik a pérhalas részbe, a pérhal pedig nagyobb vízállás idején, felmegy a pisztrángosnak tartott részbe, úgyhogy

gyakran hosszú szakaszok valósággal vegyes szintjékként jelentkeznek. Csupán egy jellegzetes különbség van a kétféle víz között és pedig az, hogy a pészintájú vizek nem lehetnek híjjával nagyobb összefüggő mélységeknek. Az ilyen helyeket úgy a pérhal, mint a vele együtt élő többi halféleség is felette kedveli. A medrek sekélyes részei többnyire a peték költetésénél és az ivadékfejlődésnél értékesülnek, akként, mint azt a pisztrángoknál bővebben leírtuk; míg a mély részek, a nagy halak tartózkodási helyéül szolgálnak. A mi a víz tisztaságát illeti, nem annyira az fontos, hogy ment maradjon az áradások okozta zavarodástól, mint inkább, hogy védve legyen szerves eredetű szennyeztől, mert ezekkel szemben felette érzékenyek az ott élő halak és fertőzőbetegségekre nagyon hajlamosak. Így a kelevénykór körül legutóbb gyűjtött tapasztalatok is azt igazolták, hogy éppen a pérhalak közül szedett legtöbb áldozatot. A pészintájbeli vizek medre többnyire kavicsos, kivált a sekélyes helyeken, ellenben a mélyedésekben gyakori a hordalékos puhább fenék. Ebbe a csoportba sorolhatók a nagyobb patak és az erősebb folyó közé eső vizek.

Jellemző haluk a pérhal, a melyik mellett mindig ott található a paducz, menyhal és némely folyóban a galócza. Sőt a hol még a lazac is honos, ez is a folyónak ezen a részen ívik, mi végből, tudvalevőleg, a tengerből vándorol oda. Ez okon tehát még ivarérett lazac is fogható a pészintájban, míg a lazacivadék csupán életének első szakát tölti ott. A pisztrángszintájú vizekben egyedül a pisztrángot említettük, mint a természetadta hasznos halat, ellenben a pészintájában már jóval nagyobb számú értékes halunk akad. Míg amannál a kínálkozó összes természetes táplálékot csupán csak a pisztráng révén kellett értékesítenünk, a szomszédos szintjában, sőt az alább fekvők mindegyikénél, a halak táplálkozását illetőleg, a munka megosztás egy bizonyos neme érvényesül. Eme vizeknél mindenek előtt különbséget tehetünk *békés* és *ragadozó* halak között s az ilyen vizek gazdasági kihasználásánál, a legfontosabb kérdések egyikét, éppen a most említett halak egymásközi arányának miként való szabályozása képezi. Mielőtt ennek a tárgyalásába bocsátkoznánk, idézzük emlékezetünkbe a pészintájban élő halak legjellemzőbb tulajdonságait és életmódját.

A *pérhal*, a közönséges fehérhalhoz való hasonlósága miatt, nagyon is elüt a salmonidák csoportjába tartozó fajrokonaitól s eme családba való tartozandóságát csupán a hátsörény és a kormányuszó között levő kövéruszója igazolja. Különben azonban valamennyi halféleségtől könnyű megkülönböztetni, vörös alapon zöldes sávokkal díszített hatalmas sörényuszójáról. Mint aprór ovarokat fogyasztónak, tápláléka főleg a vízben élő parányi rákokcskák és rovarálcák sorából kerül ki. Szívesen fogadja azonban a vízre hulló, vagy annak tükrén vergődő mindenféle bogárságot is, amiért aztán műléggyel csalított horogra is könnyen kapható. Többnyire kisebb csapatokban él, egyébként azonban nagyon félnék és bizalmatlan hal, emiatt tehát nem könnyű megteveszteni. Mindezek mellett a horgon erősen szabódik, vagyis nem szűkölködik ama tulajdonságokban, a melyek miatt a horgászok körében nagyon kedvelt. Erre egyébként rászolgál igen kiváló husa miatt is, mert kétségtelen, hogy e tekintetben is a legértékesebb halaink közé tartozik.

Gazdasági szempontból van ugyan egy hibája is, nevezetesen az, hogy felette kényes, élve nem soká tartható, tehát nehezen szállítható s ha elpusztult, gyorsan romlik, husát meglepi a penész. Eme tulajdonságok

piaczi értéket és kelendőségét csökkentik és érthetővé teszik azt, hogy egyes olyan gazdák között, a kikre nézve hiányzik a helyben való értékesítés lehetősége, bizony akadnak olyanok, a kik nem rajonganak eme halért. Még többen kifogásolják azt a másik nem előnyös tulajdonságát, hogy t. i. ikráfaló. Kétségtelen, hogy eme sajátsága miatt pisztrángos vizekben néha bizony kellemtelen, habár az is igaz, hogy nem ő az egyedüli hal-fajunk, a melyiket ilyen *bűn* terhel, mert hiszen meg teszi azt valamennyi olyan hal, mely a fenékről szedi a táplálékot, köztük még a legbékésebbnek ismert piroszemű keszeg is. Annyi tanulságot azonban okvellenül le kell vonnunk eme tulajdonságából, hogy haszonra alapított halászat nézőpontjából, minden olyan vízben, hol úgy a pisztráng, mint a pérhal tenyészhető, inkább a pisztrágnak kedvezünk, mint a pérhalnak, mert az jobban és biztosabban értékesíthető.

Ha azonban valamely nagyobb város közelében módunkban áll vizünket sporthorgászat révén értékesíteni, ez feltétlenül előnyösebb lesz, mert a legnagyobb bérösszeget számíthatunk akkor, ha minél kedvezőbb pérállomány nevelésére vetjük a súlyt. A pérállomány szaporítását a gazda egyrészt az állatok okszerű gondozásával, másrészt a vizek rendszeres halasításával érheti el. A gondozásnak első sorban a természetes szaporodásra kell kiterjednie, azaz iparkodjunk a pisztrángos patakoknál leírt módon biztosítani azt, hogy a pérhal a patak sekélyes és kavicsos helyein ne legyen híjával a természetes ivóhelyeknek. Mivel a nőstény pér, fejlettsége szerint 3000—6000 drb ikrát rak s az ívás egy azon vízben 8—10 nap alatt véget ér, aránylag gyorsan és nagyszámú ivadékkal is kell számolnunk.

(Folyt. köv.)

A horvát-szlavonországi édesvízi halászatról szóló 1906. évi április hó 6-iki törvény.

(Folytatás.)

VI. FEJEZET.

Büntető határozatok.

64. §. Kihágást követ el és 25-től 1000 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetetik az:

1. a ki a halászat gyakorlásánál a horvát-szlavonalmát kir. országos kormány által jóváhagyott üzembertől eltér, vagy a halászatnak eme terv szerinti gyakorlását akadályozza;

2. a ki megakadályozza, hogy a halak az árterületekről az illető víz medrébe visszatérjenek;

3. a ki nyílt vizekben bódító-, mérges, vagy robbanószerekkel halászik.

65. §. Kihágást követ el és 10-től 500 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetetik:

1. a ki nyílt vizekben tiltott eszközökkel halászik és halat vagy rákot fog a tilalmi időben, vagy a rendeltileg megállapított legkisebb méreten alul;

2. a ki oly helyeken halászik, a mely kéméleti térnek van kijelölve, a ki orvhalászatot űz, a ki veszélyesen fenyegeti azt, a ki őt tetten érte, vagy az illető ellen fegyvert, vagy erőszakot alkalmaz.

66. §. Kihágást követ el és 5-től 100 K-ig terjedő pénzbüntetéssel büntetetik az:

1. a ki írásbeli engedély nélkül fog halat vagy rákot, ha a halászatra az ilyen írásbeli engedély elő van írva (30. §);

2. a ki halat vagy rákot fog a halászat tulajdonosának engedélye nélkül;

3. a ki készakarva megsemmisíti, megrongálja, vagy eltávolítja azokat a jeleket, a melyekkel bizonyos vízterületeknek a határai a 16. és a 63. § szerint meg vannak jelölve;

4. a ki halászejegy nélkül halászik, vagy a ki a halászatnál hamisított vagy szabálytalan halászejegyet használ;

5. a ki a halásztást azonnal abba nem hagyja, ha a jelen törvény alapján a halászat felügyeletére hivatott közegek részéről erre felszólítatik, a ki ezeknek a közegeknek vonakodik megmondani a nevét és a lakását, a ki felhívásra nem ad zálogot, vagy az illető közeg felhívására nem akar azzal a legközelebbi községi (városi) előljáróshoz elmenni, vagy a ki hamis nevet és hamis lakást mond be;

6. a ki zárt vízterületből fogott halnak a származására nézve nem tudja magát igazolni a községi (városi) előljáróság szabályszerű igazolványával (26. §);

7. az a tulajdonos, a ki a bérbeadott halászati területeken a bérlőt, vagy azt, a ki a bérlő engedélyével halat vagy rákot fog, megtámadja, vagy a halászat gyakorlásában megakadályozza;

8. a ki a tilalmi idő beállta után következő első nyolcz nap elmúltával nyílt vizekből származó halat vagy rákot hoz forgalomba, vagy vásárol;

9. a ki az előző 64. és 65. §-ban és a jelen §-ban külön fel nem említett bármely más tilalmat megszeg, vagy a jelen törvény rendelkezései ellen vét.

67. §. A törvényellenes eszközök lefoglalandók és megsemmisítésük az ítéletben kimondandó és azonnal foganatosítandó.

A törvényellenesen fogott halászszákmány a tulajdonosnak vagy kiszolgáltatandó, vagy az ő javára értékesítendő. Ha pedig maga a tulajdonos követ el kihágást, a dolog mibenléte és a kihágás természete szerint a szákmány lefoglalható, értékesíthető és a befolyt összeggel úgy kell elbánni, mint a büntetéspénzzel. (68. §.)

A büntető ítéletben határozni kell egyúttal a kártérítési igényt illetőleg is, a mennyiben ilyet valaki támasztana.

68. §. A Horvát-Szlavonországok gazdaságának fejlesztéséről szóló 1897. évi márczius 13-iki törvény 3 §-a értelmében a halászati kihágásokból befolyó büntetéspénzek felerészben az orsz. gazdasági alapba, felerészben pedig annak a községnek a javára folynak be, amelynek a határában a büntetendő cselekmény elkövetett (1897. évi „Törvények és rendeletek gyűjteménye” VII. kötet 32. szám.)

69 §. A behajthatatlan pénzbüntetések elzárásra változtattnak át olyformán, hogy minden 50 K egy napi elzárásnak számítatik.

A 19 koronán alul maradó pénzbírságok 12 órai elzárásra változtattnak át.

70 §. A jelen törvény határozmányai szerint csak azok a cselekmények fognak üldöztetni és büntettni, amelyek nem esnek egyúttal a büntetőtörvény hatálya alá.

71 §. A ki a halászat tulajdonosának az engedélye nélkül űzött halászatért két év alatt kétszer volt büntetve, nagy azért mert tiltott eszközöket használt: attól a halászejegy elveendő, illetőleg három évig nem szabad részére halászejegyet kiadni.

72 §. A jelen törvény áthágásából eredő vizsgálat és büntetés elévül, ha az áthágást elkövető ellen nem indított meg a vizsgálat és pedig a 64. §-ban felsorolt kihágások miatt 6 hónapon belül, a többi kihágások miatt 3 hónapon belül, — számítva attól a naptól, a mikor a kihágás elkövetett.

Az elévülés a kihágást elkövetőt a kártérítési kötelezettség alól nem menti fel (73. §). A jelen törvénybe ütköző összes kihágások ügyeiben első fokon illetékesek a kerületi hatóságok (városi előljáróságok) másodfokon a megyei hatóságok és a legfelsőfokon, illetve a horvát-szlavonországi városok szervezéséről szóló 1895. évi június 21-iki törvény 1. §-ban említett városoknál a második és a legfelsőfokon a horvát-szlavon-dalmát kir. országos kormány belügyi osztálya.

A 65. és 66. §-ban felsorolt kihágási eseteknél az elsőfokú ítéletet helybenhagyó másodfokú ítélet ellen felebbezésnek helye nincs.

VII FEJEZET.

Záró határozat.

A jelen törvény végrehajtásával a bán bizatik meg. Kelt Bécsben, 1906. é. április 6. án. Ferencz József s. k., Kovacevics István s. k., Gróf Pejacevich s. k.

A törvény végrehajtásával az 1907. évi július 19-én III. D. 1102. sz. rendelet intézkedik. (Folyt. köv.)

KÉRDÉSEK ÉS FEJELETEK.

Kérdések.

7. Mily nagy teletető kellene 60—70 métermázsá halnak a Ferencz-csatorna mellett? A vizet egyik lecsapoló csatornába vezetném le.

8. Mi lehet az oka annak, hogy a halastavakban most nyáron, körülbelül tíznaponként 1—1 ponty hull el? Szokott-e az más halastavakban is előfordulni?

Torzsa.

G. J.

Feleletek.

7. A teletető nagysága, az áttelelni óhajtott hal mennyiségén kívül, függ a rendelkezésre álló víz mennyiségétől, illetőleg minőségétől, vagyis attól, hogy mennyi levegőt tartalmaz. Mentől levegősebb a víz, annál több halat rakhatunk ugyanazon feltételek mellett a teletetőbe.

A pontyoknak — mert bizonyára azokról van szó — télen táplálékra nincs szükségük; életműködésük a hideg beálltával oly csekély, hogy csak lélekzenek. Mivel táplálékot nem igényelnek, kis helyen tarthatók, csak éppen elég levegőről kell gondoskodnunk számukra. A szabad, élelfolyású kisebb folyók, patakok vize e tekintetben igen megfelelő. A tavak, vagy a lassú áramlású csatornák vize már kevesebb levegőt szokott tartalmazni, így a Ferencz csatorna vize sem oly üde, mint a folyók vize, azért abból jobb többet számítani. A gyakorlatban jóminőségű vízből téli raktározásnál általában minden 10 métermázsá halra 1 liter átfolyó vizet szokás számítani másodpercenként; a Ferencz-csatornánál jó lesz 1½ litert venni. Az tehát 60—70 métermázsá halnál körülbelül 10 liter volna. A teletető-medence nagyságát már most úgy számíthatjuk ki, hogy a víz benne 24 óra alatt éppen felújuljon. A 10 liter másodpercenként egy nap alatt 864 m³. Ilyen férőjű teletetőnek a szokásos 1.5 m. mélység mellett kerekén 600 m³ felületűnek kell lennie.

A teletető alakja már most annál kedvezőbb, mentől hosszúkásabb, mert így a friss víz inkább eljut minden részébe s nem maradnak holt szögletek. A fent kapott felület mellett tehát célszerűen csinálhatjuk 40 m. hosszúúra és 15 m. szélesre.

Ilyen méretű teletetőben 1.5 m. vízmélységnél és

10 liter másodpercenként való állandó átfolyásával biztonsággal eltarthat 60—70 métermázsá halat.

Egyébként a munkálat feltétlenül hatósági engedélyre szorul; legczélszerűbb azért, ha kérvénnyel fordul a földművelésügyi minisztériumhoz szakértő kiküldése iránt, akkor az Országos Halászati felügyelőség útján a szükséges útmutatásokat, esetleg a terveket is díjtalanul megkaphatja. Mérnöki tervekre a vízjogi engedélyezésnél szüksége van.

8. Az bizony előfordul halastavakban, különösen a melyekben erősebben etetik a halat, hogy időközönként egy-egy elpusztul. Az eleség minősége, előkészítése nagyon fontos. Lehetőleg olyannak kell lennie, hogy ártalmas anyagokat ne tartalmazzon, a mi különösen romlott húsféléknél, dohos magvaknál stb.-nél eshet meg. Általában tanácsos ezért leforrázni, megfőzni. Azán jól fel kell aprózni, megdarálni, előzőleg beáztatni, hogy a hal minél könnyebben megemészthesse. A nehéz emésztés igen könnyen okoz bélhurutot, a minek vége aztán az elpusztulás lehet.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület f. évi augusztus 2-án tartott választmányi üléséből kifolyólag az alábbi két kérvényt intézte a földművelésügyi miniszter úrhoz:

I. Nagyméltóságú Miniszter Úr! Kegyelmes Urunk! Folyó évi márczius hó 10-én voltunk bátrak Nagyméltóságodhoz a tiszteletteljes kérelemmel fordulni, kegyeskedjék lehetővé tenni, hogy a lefoglalt mezőgazdasági terményekből a halgazdasági üzemek céljaira nélkülözhetetlen, aránylag csekély takarmányszükséglet (árpa, búkköny és kukoricza) felszabadíttassék. Nagyméltóságod kegyes is volt e kérelmünket meghallgatni annak a hangsúlyozásával, hogy *„a tőgazdaságok tulajdonosainak a rekvirálások alkalmával módjukban állott volna a gazdasági célokra szükséges takarmánymennyiségeket bejelenteni s így szükségletüket biztosítani”*. Ebből a legilletékesebb helyről jött kije'entésből egyesületünk természetesen az azt következtethette, hogy az új termésnél esetleg fogantatba veendő hatósági intézkedések során semmi kétely nem merülhet fel aziránt, hogy a halak is azok közé az állatok közé tartoznak, a melyek tenyésztésére és hizlalására bizonyos mennyiség a fent jelzett takarmányfélékből akadálytalanul fel lesz használható. A gyakorlatban mégis több esetben alkalmunk volt az eljáró, illetékes hatósági közegek ellenkező nézetét is hallani, a m. kir. minisztériumnak legújabbban az árpa stb. zár alá vételéről szóló 2072/915. M. E. számú rendeletének 4., illetőleg 10. §-a kapcsán bátrak vagyunk azért ismételve Nagyméltóságod elé járulni s kérní, kegyeskedjék odahatni, hogy az ez irányban kiadandó újabb rendeletekben, különös tekintettel az idézett rendelet 10. §-ára, a hal is felsoroltassék azon állatok között, a melyek tenyésztésére, tartására illetőleg hizlalására az 1915. évi termésből tőgazdaságainknak bizonyos mennyiséget vásárolni s felhasználni lehessen.

Kérelmünk megokolására csak ismételnünk lehetne a már előző tiszteletteljes beadványunkban felsoroltakat, annyit azonban még hozzáfűzhetünk, hogy a viszonyok napról-napra igazolják a halnak mint húspótló élelmiszernek fontosságát, másrészt ismételjük azt is, hogy a mai aránylag magas terményárak mellett a tőgazdaságok azokat bizonyára csakis az elkerülhetetlenül szükséges mértékben fogják igénybe venni s az ilyen célra való felhasználásuk különben is csak árpáról s kukoriczáról lévén szó, alig fogja érinteni a közéletmezés egyéb nagy érdekeit.

Egyesületünk f. évi augusztus hó 2-án tartott választmányi ülésének határozatából. Budapest, 1915. augusztus hó 5-én. Nagyméltóságodnak mély tisztelettel B. Inkey Pál alelnök. Répássy Miklós titkár.

II. Nagyméltóságú Miniszter Úr! Kegyelmes Urunk! A háborús viszonyok következtében úgy mint minden termelésnek, a halászatnak termelési költségei is rendkívüli mértékben emelkedtek. A közhalászatnál általában a munkáskéz hiánya s drágasága, a tógazdaságoknál pedig ezenkívül még használni szokott haltakarmány rendkívül magas ára hatnak oda, hogy nemcsak a termék, a halhús előállítására kerül sokkal többre most, mint a múltban, hanem egyáltalán korlátozzák a vizek megfelelő kihasználását is s így csökkentik a jövedelmet.

Nagyon tudjuk méltányolni a hatóságoknak ama törekvését, hogy a fogyasztó közönség érdekében a közéletmezés céljaira szolgáló termékek árát korlátozni igyekeznek, de ennek a korlátozásnak a közfelfogás s minden illetékes tényező felfogása szerint is csak addig van jogosultsága, amíg az indokolatlan árfelhajtásnak az adott nehéz viszonyokkal való visszaélés s a fogyasztó közönség kényszerhelyzetének kihasználása a célja.

A legmagasabb árak megállapításánál tehát mindenestre mérlegelni kell a termelés összes viszonyait, hogy a termelő az őt jogosan megillető tisztességes haszontól el ne essék, illetőleg ne károsuljon. A helyes, igazságos mérték megállapításához természetesen feltétlenül szükséges az illető üzem minden részletéhez való hozzáértés.

Tapasztalható azonban, hogy némely vidéken az eljáró hatósági közegek, talán a fogyasztó közönség védelmének túlbuzgóságából, a legtöbbször azonban éppen ennek a hozzáértésnek hiányából, a termelők, de közvetve a fogyasztók határozott kárára is állapítják meg egyes termékek árát. Így pl. Egyesületünknek tudomására jutott, hogy Esztergom városában a *ponly* legmagasabb árát minden részletesebb meghatározás nélkül, (kicsiny, nagy, tenyésztett vagy folyami), kilogrammonként 2 K 20 fillérben határozták meg. Az ilyen ármegállapításnak a legközvetlenebb következménye az, hogy az illető hely piacára ponty egyáltalán nem kerül, mert lehetetlen a mai viszonyok között annak ily áron való termelése s eladása.

Nehogy az ország közéletmezésének nagy kárára a most bekövetkező őszi s téli halértékesítési évadban ehhez hasonló esetek forduljanak elő, mély tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék odahatni, hogy a *hal* legmagasabb árának, mint egészen *különleges* terméknek a hatóságok részéről való megállapításánál, előzőleg mindenkor *illetékes szakértők hallgattassanak meg*.

Egyesületünk f. évi augusztus hó 2-án tartott választmányi üléséből kifolyólag. Budapest, 1915. augusztus hó 6. Nagyméltóságodnak mély tisztelettel *Báró Inkey Pál* alelnök. *Répassy Miklós* titkár.

A Dunaföldvár-bátai halászati társulat f. évi augusztus hó 10-én tartotta évi rendes közgyűlését Kaloocsán, dr. *Mócsy István* elnökletével. *Mattanovich Károly* alelnök-igazgató jelentése szerint a társulat vizeiben a halállomány szaporodását sajnosan hátráltatja, hogy egyes községek a kenderáztatást a Dunával összeköttetésben lévő mellékágakban, tehát a legjobb ívó és ivadéknevelő helyen végzik. Miatán a társulat az illetékes hatóságoknál eredménytelenül kérelmezte e visszasságok megszüntetését, jegyzőkönyvileg közvetlenül a földmívelésügyi minisztériumnál kéri a bajok orvoslását.

A rákkihelyezéseknek különösebb eredménye nem látszik; valószínűleg azért, mert a népesítésre használt anyag távolabbi s más minőségű vizekből származott. E helyett a közelebb fekvő elzárt baracskai Dunaágból fogják jövőben a rákivadékot gyűjteni s azt kihelyezni.

A halórzést az idén csak a birtokosok, uradalmak alkalmazottai végezték; egyesek igen jó eredménnyel. A hatóságok megtorló eljárása azonban kívánni valót hagy hátra; különösen nagy a fogalomzavar a törvényben előírt fogási tilalmak s az üzemterv rendelkezései szerint megtartandó *általános tilalom* körül. E tekintetben is a földmívelésügyi minisztériumot kéri meg a társulat megfelelő intézkedésre.

A társulat 1911—1914. évi számadásai 388 K 77 fillér

pénzmaradványt tüntetnek fel; a hátralék tagsági járulékokból azonban 3691 K 44 fillér. Ebből ez év folyamán azonban több mint 800 K már befolyt.

A társulati vízterület jövőben való egységes hasznosítása céljából az egész vízterületet 8 üzemszakaszra osztották. Az egységes bérbeadás kezdetéül pedig, tekintettel a mostani háborús viszonyokra, 1918. január 1-t állapították meg.

Eme határozatokhoz képest módosította a közgyűlés a társulati alapszabályokat és üzemtervet.

Elhatározták a mai tényleges viszonyoknak megfelelő új gazdasági térkép s törzskönyv összeállítását.

Végül megállapították az 1915. évi költségvetést 3140 korona kiadással, a melynek fedezésére a vízibirtok kat. holdja után 12 fillér hozzájárulást vetettek ki.

VEGYESEK.

Az első pézsmapocok Magyarországon? Az „Öst. Fischerei Zeitung“ f. évi augusztus 15 iki számában olvassuk azt a meglepő hírt, hogy a „Pressburger Grenzboten“ értesülése szerint *Németjářfalu* (Moson m.) határában Lónyay gróf egyik vadásza, Rösner, ejtett el egy pézsmapocokot a *Lajta-csatornában*.

Mindenestre kívánatos e hír megbízhatóságát minél előbb minden kételyen felül megállapítani, mert e veszedelmes, kártékony állat hozzánk való ily gyors behatolásának beláthatlan következményei lehetnek.

Cottbusi halvásár. A „Lausitzer Fischereiverein“ őszi közgyűlésével kapcsolatban ez idén is megtartja f. évi szeptember 6-án d. e. 11 órakor *Cottbus*-ban (Hotel Ansorge) a szokásos *halvásárt*.

Az adott viszonyok között mindenestre érdekesnek ígérkezik a német halértékesítés eme jelentős tényezőjének ez idei működése s az ahhoz fűződő eredmények.

A legnagyobb porosz állami pontyos tógazdaság Peitzban van Cottbus mellett. Kustrini János örgróf alapította a 16. században. Ma mintagazdaság; tavának vízterülete 1400 ha, összekötve 250 ha mezőgazdasági birtokkal. Ez idén adták bérbe s az évi bér 85,000 márka!

Halvédelem Bajorországban. A bajor halászati egyesületek az 1898—1914-ig terjedő időszakban halellenségek (vidra, gém) elpusztításáért s halorzás feljelentéséért 50,217 márka jutalmat fizettek ki. Ezalatt a 17 év alatt 3128 drb vidrát és 5343 drb gémet pusztítottak el. A vidra évről-évre fogy; 1898-ban még 287 darabot pusztítottak el, 1914-ben már csak 72 darabot. A gémek ellenben inkább szaporodnak; míg 1903—1908-ig 1854 darabot pusztítottak el, 1909—1914-ig már 1931 darabot.

Orvhalászat miatt kereken 5000 esetben történt ezidő alatt oly feljelentés, a melynek alapján eredményesen lehetett eljárni.

Budapesti halpiacz. Folyóink, különösen a Duna nagy vízállása okozza azt, hogy a piacra csak minimálisak a hozatalok és pedig olyannyira, hogy kereskedőink a legszűkebb vevőközönségüket is csak nehezen tudják kielégíteni. E téren a javulás csak e hó végére várható, mikor egyes tógazdáink ehalászáikat lassan, megkezdik.

Érdekes felemlíteni, hogy a nagy halhiány ellenére is, a mail halárak tetemesen alacsonyabbak a mai húsáraknál, mert húsáraink kicsinyben 4-80 K-tól 8 K-ig, haláraink kicsinyben 3 K-tól 8 K-ig váltakoznak. Ez az összehasonlítás a húst a hálnál 34%-kal mutatja drágábbnak. Ez a százalék még nagyobb lesz e hó végén mert akkor, a mikor a már említett megkezdődő lehalászások folytán kereskedőink jelenleg üres aquáriumjai ismét megtelnek a formás, tenyésztett pontyokkal, a halárak csökkenése várható.

Termelőink, eltekintve a gyenge etetéstől, a hívós nyár folytán rossz halmnövekedésről panaszkodnak.

Itt említjük meg, hogy a halárak hatósági megállapítását egyes vidékeken már megkezdtek. De ne kérdezzük: hogyan? Mutatványul ideiktatjuk „Esztergom és vidéke“ f. évi augusztus 22-iki számából a következő közleményt:

„Hatósági árak . . . VI. Halak: ponty 2·20 K (!), süllő 2·40—3—K, kecsége 3—3·20 K, harcsa 3—K, márna 1·60—2—K, apró hal 1—1·20 K. Ezen árak úgy az eladót, mint a vevőt kötelezik, ez árnál magasabbat kérni, vagy önként felkínálni tilos.”

A ki a mai viszonyokat mérlegeli s a halászattal, mint *termelésel* tisztában van, az könnyen megállapíthatja, hogy ilyen ár megállapítás mellett az esztergomi piacon hal egyáltalán nem fog mutatkozni. Aztán az esztergomi hatóságnak mindegy, hogy 1/2 kilogrammos, vagy 3 kg.-os-e az a ponty, hogy semmi megkülönböztetést nem tesz? Pedig van különbség, a mint azt a legkisebben dolgozó halkofa is tudja.

Ha a vidéken így járnak el, akkor igazán kényszerítik azt a halat a főváros piacza felé.

A budapesti piac halárai nagyban:

Kecsége nagyság szerint.....	5—6—K
Süllő nagy	5·60—6—
„ közép	4—5—
„ apró.....	2·80—3·80

Élő ponty nagy	3·60—4—K
„ „ közép.....	3·40—3·60 „
„ „ apró	3—3·20 „
Ponty jegelt	2·80—3·80 „
Harcsa vágó	— — „
„ közép.....	4·80—5— „
Csuka élő	3·80—4·20 „
„ jegelt	2·80—3·20 „
Czompó	3—3·20 „ C.

Tógazdaságok figyelmébe!

Főhalászmester és halászati nagyvállalkozó vagyok, felnőtt főhalászmester fiammal vagy külön is ajánlkozunk mielőbbi belépésre az **őszi lehalászáshoz**. Levelet a hely és a fizetés megjelölésével kér:

Mészáros Lajos főhalászmester,

Léva, Halastó, Bars megye. „

TÓTULAJDONOSOK FIGYELMÉBE!

BÉRBE ÓHAJTIK VENNI nagyobb terjedelmű mesterségesen lecsapolható tavat, vagy legalább 1000 hold terjedelmű zárt holt Dunát vagy Tiszát.

PAPP JÓZSEF halászmester, BUDAPEST, I. ker., Lágymányosi tógazdaság.

Pallini Bátor INKEY PÁL iharosi tógazdaságában

kiválóan szép 2—3-nyaras pontyok, igen szép 1-nyaras pontyok, anyapontyok, süllők, amerikai törpeharcsák, compók és naphalak kaphatók tenyésztés céljaira, valamint megtermékenyített süllőikrák is.

➡ Árjegyzéket kívánatra szívesen küldünk. ➡

Vasúti állomás: Csurgó vagy Nagykanizsa. Posta és távirat: Iharosberény.

Tógazdaságaimból ajánlok

1, 2 éves és anyapontyokat

elismert gyorsnövésű fajtámból téli és tavaszi szállításra.

CORCHUS BÉLA
Budapest, IX., Boráros-tér 3. sz.

➡ Tógazdaságok figyelmébe! ➡

Veszek **több ezer métermázsa** élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, cs. és kir. udvari szállító **BUDAPEST**, Központi vásárcsarnok. Telefon: 61—24.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélcím: Tógazdaság Sárd.

Sürgőnyezím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasútállomás: Kiskorpád.

őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított **wittingai** pontyot és anyapontyot, bajorországi **aichgründi** 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

➡ A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel. ➡

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.